

## Biyografi

# Modern Aşı Çağının Babası Maurice Ralph Hilleman Anısına

Yunus GÜRBÜZ

Dişkapi Yıldırım Beyazıt Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, ANKARA

### ÖZET

11 Nisan 2005 tarihinde aramızdan ayrılan büyük bilim adamı, Maurice Ralph Hilleman, en sık kullanılan 14 aşıdan sekizinin yaratıcısıdır (1). Bu aşılarda kabakulak, kızamık, suçiçeği, pnömoni, menenjit, kızamıkçık bazılarıdır. Sadece kızamık aşısı her yıl dünyada tahminen 1 milyon insanın ölümünü önler. Her yıl yenilenen grip aşılarının geliştirilmesinde onun katkısı büyüktür. Aynı zamanda çocukluk çağının üçlü aşısı olarak bilinen ve aynı flakonda, bir defada uygulanan kızamık-kabakulak-kızamıkçık aşısını geliştiren kişidir. Hepatit A ve hepatit B aşılarının geliştirilmesinde öncü rolü üstlenmiştir. Geliştirdiği toplam aşı sayısı 40'a yakındır. Aynı zamanda dünyanın ilk lisanslı kanser aşısı olan ve tavuk lenfoması (Marek hastalığı)na karşı koruyucu aşığı geliştiren de odur (2).



Dr. Hilleman ABD'de atları ve Rodeo yarışlarıyla ünlü Miles City'de 1919 yılında doğdu. Annesi ve ikiz kız kardeşi, Hilleman'ın doğumundan hemen sonra öldü. Yedi kardeşiyle birlikte akrabalarının çiftliğinde büyüdü. Kendi ifadesine göre çiftlik hayatında sıklıkla uğraştığı

tavuk ve yumurtalar ilerde onun aşı çalışmalarına büyük katkı sağladı.

Dr. Hilleman'ın üye olduğu önemli kuruluşlar (3);

Amerikan Ulusal Bilimler Akademisi

Ulusal Bilimler Akademisi Tıp Enstitüsü

Amerikan Sanat ve Bilim Akademisi

Amerikan Felsefe Cemiyeti

Yoksulluk nedeniyle eğitimini zor şartlar altında sürdürdü. Montana State Üniversitesinden B.S derecesiyle mezun oldu ve Chicago Üniversitesinde Mikrobiyoloji doktorası yaptı, 1941 yılında doktorasını aldı (4).

Aldığı önemli ödüller (3);

Lasker Tıbbi Araştırma Ödülü

ABD Başkanı Reagen tarafından verilen Ulusal Bilim Madalyası Ödülü

Berlin Robert Koch Vakfı tarafından verilen Robert Koch Altın Madalyası

2002 yılında Tayland Kralı tarafından verilen Prens Mahidol

Maxwell Finland Ödülü

Dünya Sağlık Teşkilatı tarafından verilen Özel Yaşam Boyu Başarı

Sabin Bilim Kahramanları Ödülü



CDC Vakfı tarafından verilen özel Başarı Ödülü

Chicago Üniversitesi tarafından verilen Yaşam Boyu Başarı Mezun Ödülü

San Marino Cumhuriyeti tarafından verilen San Marino Ödülü

Sabin Vakfı tarafından verilen hem Albert B. Sabib Altın Madalyası, hem de Yaşam Boyu Başarı Ödülü

Alman Sosyal Pediatri Cemiyeti Albert B. Sabin Ödülü

Biomedikal Araştırmalar Güney batı Vakfı tarafından verilen Seçkin bilim adamı ödülü

Eğitimini tamamladıktan sonra Squibb&Sons şirketinde göreve başladı. Burada 2. dünya savaşı sırasında Amerikan askerlerini tehdit eden Japon B ansefalitine karşı aşı geliştirdi. 1948 yılında Washington Walter Reed Askeri Araştırma Merkezine transfer oldu ve burada 1957 yılına kadar solunum hastalıkları şefi olarak çalıştı. 1957 yılında Hong Kong'da ortaya çıkan grip salgınında etkenin yeni bir mutant olduğunu buldu ve daha virus Amerika'ya tam ulaşmadan 40 milyon doz aşı üretimine öncülük etti. Böylece Hong Kong gripinin ülkesinde daha fazla can almasına engel oldu. Daha sonra Merck&Co şirketinde göreve başladı. Resmi olarak emekli olduğu 1984 yılına kadar burada çalıştı. Emekli olduktan sonra da Merck'te ofisi vardı ve burada çalışmalarına devam etti (4).

Yakın dostlarının anlattığına göre, 1963 yılında bir yurt dışı seyahati öncesi kızlarından biri kabakulak hastalığına yakalandı. Kızından boğaz kültürü aldı, bu eküvyonu sığır buyyona koydu ve gece laboratuvarına giderek buzdolabına kaldırdı. Daha sonra bu buyyondan kabakulak virusunu izole etti, tavuk embriyo hücrelerinde çoğalttı ve virusun zayıf bir versiyonunu elde etti. Bu virus hastalık oluşturamayacak kadar zayıf, fakat vücudun savunma sistemini tetikleyip, bağışıklık

oluşturacak kadar antijenik özelliğe sahipti. Bu aşı virusunun adı kızına atfen Jeryl Lynn suşu olarak isimlendirildi (5).

Bilim adamları arasında bir efsane olmasına rağmen, genel kamuoyunda pek fazla tanınan biri değildir. Ancak tarihte aşı uzmanı bir bilim adamı olarak büyük etki bırakmıştır. O ölümünden önce birçok önde gelen bilim adamı tarafından buluşlarıyla en çok hayat kurtaran bilim adamı olarak isimlendiriliyordu.

Kırk bir yıl boyunca eşi Lorraine Hilleman, iki kızı ve iki erkek kardeşi ve 5 torunuyla yaşadı.

Bu büyük bilim adamını saygıyla anıyoruz.

#### KAYNAKLAR

1. Merck Announces The Death of Dr. Maurice R. Hilleman. [www.merck.com](http://www.merck.com). 27 Şubat 2006 tarihinde indirilmiştir.
2. The National Foundation for Infectious Diseases. NFID to Honor General Colin I. Powell, Dr. Maurice Hilleman at Awards Dinner. *The double Helix*. 1997.
3. Institute of Human Virology. [www.IHV.org](http://www.IHV.org). 27 02 2006 tarihinde indirilmiştir.
4. Patricia Sullivan. *Washington Post Staff Writer. Maurice R. Hilleman Dies; Created Vaccines. Wednesday, April 13, 2005; Page B06*
5. Huntly Collins. *New Jersey Association for Biomedical Research. The Man Who Saved Your Life - Maurice R. Hilleman - Developer of Vaccines for Mumps and Pandemic Flu. Maurice Hilleman's Vaccines Prevent Millions of Deaths Every Year. www.njarb.org. 09 Şubat 2009 tarihinde indirilmiştir.*

#### YAZIŞMA ADRESİ

Dr. Yunus GÜRBÜZ

Dışkapı Yıldırım Beyazıt Eğitim ve Araştırma Hastanesi  
İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji

Anabilim Dalı

ANKARA

e-mail: [gurbuzyunus@hotmail.com](mailto:gurbuzyunus@hotmail.com)